

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียด และเปรียบเทียบความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและปัจจัยในการทำงานกับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร รวมถึงศึกษาตัวพยากรณ์ร่วมกันของตัวแปรบุคลิกภาพแบบเอและปัจจัยในการทำงานที่มีต่อความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร มีจำนวนทั้งสิ้น 178 คน จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้จากการเปิดตารางการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan คือ 124 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และอายุการทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเติมคำและแบบสำรวจรายการ (checklists)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเอและแบบบีของ Cooper's Adaptation of the Bortner Type A Scale ใน Arnold, J., Robertson, T. I. & Cooper, L. C. (1991) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดยทิพทินนา สมุทรานนท์ (ม.ป.ป.) ข้อคำถามมีทั้งสิ้น 14 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ semantic differential

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยในการทำงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ลักษณะแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับปัจจัยในการทำงาน 6 ด้านคือ ด้านปริมาณงาน ด้านความขัดแย้งในบทบาท ด้านความคลุมเครือในบทบาท ด้านโอกาสพัฒนาทางอาชีพ ด้านสัมพันธภาพภายในองค์กร และด้านสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน

ส่วนที่ 4 แบบวัดความเครียดที่แปลมาจากแบบวัด The Stress Test (Smith, 1993: 13-15) ลักษณะมาตรวัดเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) มีข้อคำถามทั้งสิ้น 30 ข้อ โดยประเมินอาการความเครียดที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้กับพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร จำนวน 124 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 124 ฉบับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่า t-test ค่า F-test (one way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 124 คน พบว่าพนักงานเพศหญิงและเพศชายมีจำนวนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 50.80 และ 49.20 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 34.09 ปี มีสถานภาพสมรสมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.60 มีอายุการทำงานส่วนใหญ่ไม่เกิน 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.30 โดยมีอายุการทำงานเฉลี่ย 9.67 ปี

2. พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบเอ คิดเป็นร้อยละ 87.90

3. พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรมีปัจจัยในการทำงาน ด้านปริมาณงาน ด้านความขัดแย้งในบทบาท ด้านความคลุมเครือในบทบาท ด้านโอกาสพัฒนาทางอาชีพ และด้านสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยในการทำงาน ด้านสัมพันธภาพภายในองค์กรอยู่ในระดับสูง

4. พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรส่วนใหญ่มีความเครียดระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 59.70

5. จากการทดสอบสมมติฐานปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 13 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
1 พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน		
1.1 พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรที่มีเพศต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน		X
1.2 พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรที่มีอายุต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน	X	
1.3 พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน		X
1.4 พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรที่มีอายุการทำงานต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน		X
2 บุคลิกภาพแบบเอมีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร	X	
3 ปัจจัยในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร		
3.1 ปัจจัยในการทำงานด้านปริมาณงานมีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร		X

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3.2 ปัจจัยในการทำงานด้านความขัดแย้งในบทบาท มีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการ ในโรงงานผลิตรถเคมิกะทร	X	
3.3 ปัจจัยในการทำงานด้านความคลุมเครือในบทบาท มีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการ ในโรงงานผลิตรถเคมิกะทร	X	
3.4 ปัจจัยในการทำงานด้านโอกาสพัฒนาทางอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการ ในโรงงานผลิตรถเคมิกะทร		X
3.5 ปัจจัยในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน มีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการ ในโรงงานผลิตรถเคมิกะทร	X	
4 บุคลิกภาพแบบเอและปัจจัยในการทำงานสามารถร่วมกัน พยากรณ์ความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตรถเคมิกะทรได้	X	

สมมติฐานที่ 1 พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตรถเคมิกะทรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.1. พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตรถเคมิกะทรที่มีเพศต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน ผลการทดสอบพบว่าพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตรถเคมิกะทรที่มีเพศต่างกันมีความเครียดไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.2 พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตรถเคมิกะทรที่มีอายุต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน ผลการทดสอบพบว่าพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตรถเคมิกะทรที่มีอายุต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน โดยพนักงานที่มีอายุ 31-40 ปี มีความเครียดแตกต่างจากพนักงานที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าพนักงานที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี มีความเครียดสูงกว่าพนักงานที่มีอายุ 31 - 40 ปี

สมมติฐานย่อยที่ 1.3 พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน ผลการทดสอบพบว่าพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความเครียดไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อยที่ 1.4 พนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรที่มีอายุการทำงานต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน ผลการทดสอบพบว่าพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรที่มีอายุการทำงานต่างกันมีความเครียดไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 บุคลิกภาพแบบเอมีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร ผลการทดสอบพบว่าบุคลิกภาพแบบเอมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร

สมมติฐานย่อยที่ 3.1 ปัจจัยในการทำงานด้านปริมาณงานมีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร ผลการทดสอบพบว่าปัจจัยในการทำงานด้านปริมาณงานไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร

สมมติฐานย่อยที่ 3.2 ปัจจัยในการทำงานด้านความขัดแย้งในบทบาทมีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร ผลการทดสอบพบว่าปัจจัยในการทำงานด้านความขัดแย้งในบทบาทมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานย่อยที่ 3.3 ปัจจัยในการทำงานด้านความคลุมเครือในบทบาทมีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร ผลการทดสอบพบว่าปัจจัยในการทำงานด้านความคลุมเครือในบทบาทมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานย่อยที่ 3.4 ปัจจัยในการทำงานด้านโอกาสพัฒนาทางอาชีพมีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร ผลการทดสอบพบว่าปัจจัยในการทำงานด้านโอกาสพัฒนาทางอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร

สมมติฐานย่อยที่ 3.5 ปัจจัยในการทำงานด้านสัมพันธภาพภายในองค์กรมีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร ผลการทดสอบพบว่าปัจจัยในการทำงานด้านสัมพันธภาพภายในองค์กรไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร

สมมติฐานย่อยที่ 3.6 ปัจจัยในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานมีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตร ผลการทดสอบพบว่าปัจจัยในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 4 บุคลิกภาพแบบเอและปัจจัยในการทำงานสามารถร่วมกันพยากรณ์ความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรได้ ผลการทดสอบพบว่าบุคลิกภาพแบบเอและปัจจัยในการทำงานด้านความขัดแย้งในบทบาทสามารถร่วมกันพยากรณ์ความเครียดของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความเครียดได้ร้อยละ 14.7 ($R^2 = .147$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยผู้วิจัยขอเสนอแนะความคิดเห็นที่ได้จากผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านอายุจากผลงานวิจัยพบว่าพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรที่มีอายุต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน โดยพนักงานที่มีอายุ 31-40 ปี มีความเครียดแตกต่างจากพนักงานที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี และพบว่าพนักงานที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี มีความเครียดสูงกว่าพนักงานที่มีอายุ 31 - 40 ปี ดังนั้นผู้บริหารควรจัดให้มีการฝึกอบรมเรื่องการบริหารจัดการความเครียดให้กับพนักงานที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี เพื่อให้พนักงานสามารถบริหารความเครียดให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านบุคลิกภาพจากผลงานวิจัยพบว่าบุคลิกภาพแบบเอมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียด เนื่องจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นตัวที่กำหนดบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลจึงทำให้แต่ละบุคคลมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ดังนั้นผู้บริหารควรสำรวจว่าพนักงานมีบุคลิกภาพแบบใดโดยใช้แบบสอบถามบุคลิกภาพ และควรจัดให้พนักงานได้ทำงานที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ถ้าพนักงานได้ทำงานที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพแล้วอาจทำให้พนักงานมีความพอใจในงานและช่วยลดความเครียดลงได้บ้าง

3. ด้านความขัดแย้งในบทบาทจากผลงานวิจัยพบว่าความขัดแย้งในบทบาทมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียด กล่าวคือถ้าพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรมีความขัดแย้งในบทบาทสูงจะทำให้พนักงานมีความเครียดสูง ดังนั้นผู้บริหารควรจัดให้พนักงานได้ทำงานที่ตรงตามความคิดเห็นหรือค่านิยมของพนักงานก็จะช่วยลดความขัดแย้งในบทบาทได้

4. ด้านความคลุมเครือในบทบาทจากผลงานวิจัยพบว่าความคลุมเครือในบทบาทมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียด กล่าวคือถ้าพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรมีความคลุมเครือในบทบาทสูงจะทำให้พนักงานมีความเครียดสูง ดังนั้นผู้บริหารควรจัดฝึกอบรมหน้างาน (on the job training) ให้กับพนักงานใหม่และพนักงานที่หมุนเวียนงานเพื่อให้มีความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน นอกจากนี้ควรชี้แจงให้พนักงานได้เข้าใจในบทบาทที่ตนเองรับผิดชอบและเกณฑ์ในการพิจารณาผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนเพื่อลดความคลุมเครือในบทบาท

5. ด้านสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานจากผลงานวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียด กล่าวคือถ้าโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรมีสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานเหมาะสมก็จะทำให้พนักงานระดับปฏิบัติการใน โรงงานผลิตสารเคมีเกษตรมีความเครียดต่ำ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานของโรงงานผลิตสารเคมีเกษตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารควรจัดให้มีการตรวจวัดทางสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายกำหนดอย่างต่อเนื่อง พัฒนาปรับปรุงระบบบำบัดมลพิษต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ควรจัดสภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานให้สะอาด สวยงาม และมีสิ่งรบกวนหรือขัดขวางการปฏิบัติงานน้อยที่สุดเพื่อให้พนักงานมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดีอีกทั้งมีความรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอข้อแนะนำเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาตัวแปรปัจจัยการทำงานอื่นๆ ที่ส่งผลให้พนักงานเกิดความเครียด เช่น ลักษณะงาน เงินเดือนและสวัสดิการ นโยบายและการบริหารงาน เป็นต้น
2. ควรวัดผลกระทบจากความเครียดที่เกิดขึ้นว่าส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานอย่างไร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต
3. ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่ปฏิบัติงานใน โรงงานผลิตสารเคมีเกษตรทั้งในส่วน ของโรงงานและสำนักงานใหญ่ เพื่อดูว่าแตกต่างหรือสอดคล้องกับงานวิจัยเพียงใด เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อพนักงานและองค์กร